

กาแฟ

ชื่อไทย : กาแฟ

ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : Coffee

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Coffea spp.

โดย นางศรัณยา ชูรัตน์

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มส่งเสริมไม้ยืนต้น

สถิติการผลิต ^{3/}			
	ปี 60	ปี 61	ปี 62
เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	269,585	272,797	248,882
เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	253,054	257,761	230,027
- โรบัสตา	180,526	177,558	160,925
- อาราบิกา	72,528	80,203	87,956
ผลผลิตเฉลี่ย(กก./ไร่)	102	92	107
- โรบัสตา	92	78	112
- อาราบิกา	127	136	97
ผลผลิตรวม (ตัน)	25,909	23,617	24,614
- โรบัสตา	16,967	13,471	16,984
- อาราบิกา	8,942	10,146	7,630

ข้อได้เปรียบเสียเปรียบสินค้าไทย
ข้อได้เปรียบ - เมล็ดกาแฟไทยมีคุณภาพดีเป็นที่ยอมรับ
- มีผลิตภัณฑ์แปรรูปหลากหลาย
ข้อเสียเปรียบ - ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ
- ต้นทุนการผลิตสูง

ประเทศผู้ผลิตกาแฟสำคัญของโลก 2 อันดับแรก ^{1/}
บราซิล (32.56%) เวียดนาม (21.76%)

ประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญของโลก 2 อันดับแรก ^{1/}
กลุ่มสหภาพยุโรป (EU-27) สหรัฐอเมริกา

อัตราแปลง ^{3/}
1. เมล็ดกาแฟสด 5 กก. = เมล็ดกาแฟแห้ง 2 กก. = เมล็ดกาแฟดีบ 1 กก.
2. เมล็ดกาแฟดีบ 2.6 กก. = กาแฟสำเร็จรูป 1 กก.
3. เมล็ดกาแฟดีบ 1.4 กก. = กาแฟคั่ว 1 กก.

ที่มาข้อมูล : 1/ กรมศุลกากร
 2/ กรมการค้าภายใน
 3/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ฤดูผลผลิต (ร้อยละที่ออกสู่ตลาด) ปี 2562 ^{2/}							
ปี 2561			ปี 2562				รวม
ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
1.55	3.07	10.26	35.59	42.08	4.14	3.31	100
382	756	2,525	8,760	10,357	1,019	815	24,614

ต้นทุน / ราคา / ผลตอบแทน ^{3/}				
ปี	ต้นทุน/ไร่ (บาท)	ต้นทุน/กิโลกรัม (บาท)	ราคาขายเมล็ดกาแฟดีบ คละ (บาท/กิโลกรัม)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)
60	6,238.27	61.16	82.50	2,176.73
61	6,128.85	66.62	69.74	287.23
62	6,248.48	55.79	67.47	1,308.16

ปี	รายการ	ปริมาณส่งออก ^{1/}		ปริมาณนำเข้า ^{1/}	
		ตัน	ล้านบาท	ตัน	ล้านบาท
60	เมล็ดกาแฟดีบ	305.37	60.53	55,416.29	4,358.54
	กาแฟคั่ว	158.96	39.15	2,580.72	655.88
	กาแฟสำเร็จรูป	4,264.92	739.15	6,947.44	2,096.74
	กาแฟสำเร็จรูปผสม	6,669.79	3,107.59	5,534.97	935.54
60	เมล็ดกาแฟดีบ	468.69	92.26	62,657.39	3,882.10
	กาแฟคั่ว	164.39	44.75	2,027.94	605.20
	กาแฟสำเร็จรูป	3,950.09	661.79	7,208.25	2,041.16
	กาแฟสำเร็จรูปผสม	24,521.36	2,532.41	6,873.41	1,053.65
61	เมล็ดกาแฟดีบ	469	92	62,657	3,882
	กาแฟคั่ว	164	45	2,028	605
	กาแฟสำเร็จรูป	3,950	662	7,208	2,041
	กาแฟสำเร็จรูปผสม	25,114	2,623	6,928	1,106
ประเทศสำคัญที่ไทยส่งออกกาแฟ				ประเทศสำคัญที่ไทยนำเข้ากาแฟ	
เมล็ดกาแฟดีบ : สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น				เมล็ดกาแฟดีบ : เวียดนาม ลาว อินโดนีเซีย	
กาแฟคั่ว : กัมพูชา อาหรับเอมิเรตส์ ญี่ปุ่น				กาแฟคั่ว : มาเลเซีย ลาว อินโดนีเซีย	
กาแฟสำเร็จรูป : ลาว เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์				กาแฟสำเร็จรูป : มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย	
กาแฟสำเร็จรูปผสม : เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา				กาแฟสำเร็จรูปผสม : มาเลเซีย ลาว อินโดนีเซีย	

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหาข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา/แก้ไข
<p>- ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟในประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นประมาณ ร้อยละ 5 - 7 ต่อปี</p> <p>- มีแหล่งรับซื้อผลผลิตกระจายอยู่ทั่วประเทศ</p> <p>- กาแฟไทยได้รับการยอมรับในด้านคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ</p> <p>- สามารถเก็บรักษาผลผลิตเพื่อรอตลาดได้</p> <p>- ประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมเหมาะสมสำหรับการปลูกกาแฟทั้งกาแฟโรบัสตาและกาแฟอาราบิก้า</p> <p>- รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุน และมีการจัดทำยุทธศาสตร์กาแฟลักษณะบูรณาการ</p> <p>- มีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาให้แก่เกษตรกรชาวสวนกาแฟ</p> <p>- มีคณะทำงานพืชกาแฟและคณะอนุกรรมการพืชสวนควบคุมดูแลการบริหารจัดการสินค้ากาแฟทั้งระบบ</p>	<p>ด้านการผลิต</p> <p>- <u>กาแฟอาราบิก้า</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * พื้นที่เหมาะสมอยู่ทางภาคเหนือซึ่งการปลูกต้องอาศัยแรงงานไม่ใหญ่เพื่อการเจริญเติบโต โดยที่เกษตรกรขยายพื้นที่ในเขตป่าสงวน ซึ่งต้องมีการจัดสรรพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ไม่สามารถขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มได้ * เกษตรกรขาดความเข้าใจในการรวมกลุ่มกันสร้างจุดขายให้แก่ผลผลิตกาแฟภายในท้องถิ่น * มีการลักลอบนำเข้าเมล็ดกาแฟจากประเทศเพื่อบ้านเข้ามาขายปนกันกับผลผลิตของในประเทศ ทำให้ไม่สามารถรักษาคุณภาพและมาตรฐาน <p>- <u>กาแฟโรบัสตา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * พื้นที่เหมาะสมส่วนใหญ่อยู่ทางภาคใต้ * พื้นที่ปลูกกาแฟโรบัสตาลดลงทุกปี ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรมภายในประเทศ * พันธุ์ที่เกษตรกรใช้ไม่ได้ผ่านการคัดเลือกพันธุ์ ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่สม่ำเสมอ * ต้นกาแฟส่วนใหญ่อายุมาก ผลผลิตต่ำ เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญในการตัดแต่ง (ทำสาว) * ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเมล็ดกาแฟ ทำให้เกษตรกรบางรายปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น * เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ปลูกกาแฟไม่มีเอกสารสิทธิ์ทำให้การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนเข้าไปช่วยเหลือได้ไม่เต็มที่ <p>ด้านการแปรรูป</p> <ul style="list-style-type: none"> - การรวมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังขาดการพัฒนาให้ได้มาตรฐานและหลากหลาย - กลุ่มเกษตรกรขาดเครื่องจักรกลในการแปรรูปที่มีคุณภาพดี ราคาถูก <p>ด้านการตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลด้านภาวะการตลาดของตลาดโลกน้อย ทำให้ไม่พร้อมในการปรับตัวเพื่อสร้างขีดความสามารถ - ขาดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 	<p>การเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการผลิตในพื้นที่ที่มีศักยภาพ นำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อลดต้นทุน ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น - พัฒนาและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรดินอย่างมีประสิทธิภาพ - ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟให้แก่เกษตรกร ส่งเสริมให้ใช้พันธุ์ที่มีคุณภาพจากกรมวิชาการเกษตร - พัฒนาการผลิตของเกษตรกรให้ได้มาตรฐาน GAP - เพิ่มศักยภาพการผลิตกาแฟของเกษตรกรให้พร้อมสำหรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน - กาแฟโรบัสตาก็มีศักยภาพในการผลิตแต่หลายปีที่ผ่านมาพืชคู่แข่งราคาดีกว่าทำให้พื้นที่ปลูกลดลง แต่ปัจจุบันยางพาราและปาล์มน้ำมันราคาคงต่ำ เกษตรกรเริ่มกลับมาปลูกกาแฟเพิ่มขึ้น ดังนั้นควรมีมาตรการเข้ามารองรับเพื่อการปลูกที่ยั่งยืนต่อไป <p>การพัฒนาการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มและแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า โดยภาครัฐเข้ามาสนับสนุนในด้านการตลาด และประชาสัมพันธ์ สร้างเอกลักษณ์กาแฟไทยในสถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการ - ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์กาแฟ/การสร้างแบรนด์สินค้า การผลิตกาแฟเฉพาะถิ่น สร้างเอกลักษณ์กาแฟไทยในสถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการ <p>การพัฒนาด้านการตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการซื้อขายเมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟตามขั้นคุณภาพ - บริหารตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ <p>การวิจัยและพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิจัยพันธุ์ / เทคโนโลยีการเพิ่ม - ผลผลิต, การติดตามระบบเตือนภัย, ระบบพยากรณ์ผลผลิต - ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่เกษตรกร <p>การบริหารจัดการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างและพัฒนาเครือข่ายข้อมูล เครือข่ายผู้ผลิต และเครือข่ายผู้รับซื้อและจัดการผลผลิต

การผลิต	การตลาด	มาตรการ
<p>เนื้อที่ให้ผลปี 2562 ลดลงจากปี 2561 เนื่องจากขาดแคลนแรงงานในการเก็บกาแฟ ทำให้เกษตรกรโค่นต้นกาแฟทิ้ง ประกอบกับยางพารา ปาล์มน้ำมัน และทุเรียนที่เกษตรกรปลูกแซมไว้ในสวนกาแฟโตเต็มที่ ส่งผลให้เนื้อที่ให้ผลทางภาคใต้ลดลง ถึงแม้ว่ากาแฟในภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางซึ่งปลูกในปี 2558 เริ่มให้ผลผลิตในปี 2562 โดยรวมทั้งประเทศก็น้อยกว่าเนื้อที่โค่นทิ้ง ส่งผลให้เนื้อที่ให้ผลทั่วประเทศลดลง สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากในช่วงต้นกาแฟติดดอก สภาพอากาศเอื้ออำนวย มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโต ต้นกาแฟติดผลดีกว่าปีที่แล้ว ส่งผลให้ผลผลิตในภาพรวมเพิ่มขึ้น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลผลิตกาแฟส่วนใหญ่แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์กาแฟเพื่อบริโภคภายในประเทศและการส่งออก 2. ความต้องการใช้ภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากกระแสความนิยมในการดื่มกาแฟที่เพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันมีการบริโภคกาแฟสำเร็จรูป กาแฟ 3 in 1 และกาแฟพร้อมดื่ม 3. ราคาเมล็ดกาแฟตลาดโลกลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตของโลกสูงกว่าปริมาณความต้องการใช้ของโลก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปิดตลาดตามข้อตกลง WTO จัดสรรปริมาณนำเข้าเมล็ดกาแฟในโควตา 5.25 ตัน อัตราภาษี ร้อยละ 30 นอกโควตา อัตราภาษี ร้อยละ 90 และกาแฟสำเร็จรูปในโควตาปริมาณ 134 ตัน อัตราภาษี ร้อยละ 40 นอกโควตาอัตราภาษี ร้อยละ 49 2. การนำเข้ากาแฟภายในกรอบ AFTA อยู่ในความดูแลของคณะอนุกรรมการพืชสวน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้พิจารณาอนุญาตนำเข้า โดยไม่กระทบต่อเกษตรกร 3. ปัจจุบันได้มีการจัดทำแผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ ปี 2562-2570 เพื่อปรับปรุงยุทธศาสตร์กาแฟให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระบบการผลิตกาแฟและยกระดับคุณภาพมาตรฐานและอัตลักษณ์กาแฟไทย